

Reactieformulier

Consultatie NBA-handreiking 1153 - Frauderisicoanalyse

Consultatieperiode loopt tot en met 16 september 2024

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Instructies voor respondenten

We verzoeken u de consultatiereactie uiterlijk aan te leveren op **16 september 2024**.

Dit reactieformulier is bedoeld voor het geven van uw consultatiereactie op de concept NBA-handreiking 1153. Het gebruik van dit document zal de verzameling en analyse van consultatiereacties door de NBA vergemakkelijken.

U kunt reageren op alle vragen of alleen geselecteerde vragen. Om uw consultatiereactie zo goed mogelijk te kunnen behandelen, verzoeken we het volgende:

- Geef uw algemene reactie door middel van de 'drop-down' keuzemenu's.
- Geef de reden voor uw antwoorden bij de gedetailleerde reactie. Als u het niet eens bent met de voorstellen in de handreiking, geef dan uw specifieke redenen en specifieke suggesties aan voor het wijzigen van de handreiking.
- Benoem zo specifiek mogelijk waar uw consultatiereactie betrekking op heeft, bijvoorbeeld door te verwijzen naar specifieke paragrafen, voorbeelden of alinea's in de handreiking.
- Vermijd het invoegen van tabellen of tekstvakken in het formulier bij het geven van uw antwoorden op de consultatievragen, omdat dit de verzameling van de reacties zal bemoeilijken.
- Dien uw opmerkingen in met behulp van dit formulier, zonder een begeleidende brief of een samenvatting van uw belangrijkste punten. Benoem in plaats daarvan eventuele belangrijke punten zoveel mogelijk in uw antwoorden op de vragen.

Uw reactieformulier kunt u zenden naar: consultaties@nba.nl. De NBA vindt het belangrijk om transparant te zijn over de reacties die zij krijgt met betrekking tot voorgestelde regelgeving en toelichtingen daarop. Daarom vragen wij om bij indiening van uw reactie aan te geven of wij uw reactie wel of niet mogen publiceren op de website van de NBA.

Onderdeel A: Uw gegevens

Naam van uw organisatie (of uw naam als u een reactie indient in persoonlijke hoedanigheid)	Kriton
Naam/namen van verantwoordelijke(n) voor deze indiening (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	P. (Pieter) Mansvelder RA drs. T. (Tom) Reukers RA CIA CRISC CFE A. (Anton) J. Lok RA
Naam van contactpersoon voor deze reactie (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	
E-mailadres van contactpersoon	

Onderdeel B: Antwoorden op de consultatievragen

Voor elke vraag, begint u met uw algemene antwoord op de vraag middels de keuzelijst. Geef uw gedetailleerde opmerkingen, indien van toepassing, daaronder bij de behorende sectie.

1. *Wat vindt u in het algemeen van de opzet en duidelijkheid van deze handreiking?*

Algemene reactie: Matig

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wij zijn van mening dat de handreiking in deze vorm de vragen die bestaan rond het inschattingsproces van risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, nog onvoldoende beantwoordt. Dit houdt enerzijds verband met de betrekkelijk complexe en op onderdelen niet consistente samenhang tussen (met name) de Standaarden 240 en 315, anderzijds met de (op zichzelf begrijpelijke) keuze die is gemaakt om de handreiking niet te omvangrijk te laten worden. Daarmee is echter weinig ruimte beschikbaar voor uitleg of nadere uitwerking (van bijvoorbeeld het begrip 'fraudelens' of het verschil tussen frauderisicofactoren, frauderisico's en een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude), en bestaat de handreiking grotendeels uit een herhaling en samenvatting van bepalingen in de Standaarden. Het is de vraag of de handreiking in deze vorm de accountants in de controlepraktijk werkelijk vooruit kan helpen.

Hieronder noemen wij enkele meer algemene aspecten ten aanzien van de opzet en duidelijkheid:

- In de Introductie wordt aangegeven dat de terminologie van de Standaarden wordt gevolgd. Naar onze mening sluit de in de handreiking gebruikte terminologie echter onvoldoende aan op de terminologie van de betreffende Standaarden. Dit is mogelijk verwarrend.
- De introductie van een 'fraudelens' (op basis van de non-authoritative guidance van de IAASB) is een aanvulling op wat de Standaarden vereisen en uitleggen. Dit is mogelijk verwarrend.
- De woordkeus in de handreiking is niet altijd zuiver, bijvoorbeeld:
  - 'Gecontroleerde organisatie': de accountant controleert de verantwoording en niet de organisatie
  - Het management heeft niet zozeer neiging om de financiële positie en resultaten 'te onderschatten of te overschatten', maar om de financiële positie en resultaten bewust te rooskleurig of te pessimistisch weer te geven (anders is geen sprake van fraude)

In de gedetailleerde reacties op de hiernavolgende vragen zijn de meer specifieke commentaren op dit punt opgenomen.

2. *Wat vindt u van het samenvattende schema in afbeelding 2 op pagina 4?*

Algemene reactie: Matig

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De afbeeldingen 1 (op pagina 4) en 2 (op pagina 6) zijn slecht leesbaar (vooral door de grote hoeveelheid tekst in een klein font, woordkeus, afkortingen en afbrekingen) en zonder nadere toelichting niet duidelijk. De kop (titel) van afbeelding 1 dekt de lading niet. In afbeelding 1 is veel informatie opgenomen en wordt verwezen naar een groot aantal Standaarden. Daarop wordt in de handreiking verder niet ingegaan. Wij geven u in overweging om een specialist op het gebied van infographics dit soort schema's te laten ontwerpen, in aansluiting op de inhoud van de handreiking.

3. *Is de toepassing van Standaard 240 en, meer specifiek, het door de accountant te volgen proces van de frauderisicoanalyse duidelijk uitgelegd?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Naar onze mening dient de handreiking het onderscheid in dit proces te verduidelijken tussen frauderisicofactoren, een frauderisico en een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Zie ook vraag 4 onder a) hierna.

4. Verdiepende onderwerpen

a) *Is de uitwerking dat aanwezige maatregelen van interne beheersing binnen de entiteit geen positieve invloed hebben op de frauderisicoanalyse duidelijk (paragraaf 2.2)?*

Algemene reactie: Zeer onduidelijk**Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):**

Dit wordt niet uitgelegd, maar stellig geformuleerd en is onzes inziens niet zonder meer in lijn met de bepalingen in Standaarden 240 (en 315). De aanleiding daarvoor is dat in de handreiking naar onze mening niet voldoende onderscheid wordt gemaakt tussen frauderisicofactoren, een frauderisico en een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. In de handreiking wordt een 'frauderisico' gelijkgesteld aan een 'risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude', maar dit maakt het risico-inschattingproces in onze ogen minder overzichtelijk.

Volgens de Standaarden dient bij het inschatten van inherente risico's geen rekening te worden gehouden met het effect van interne beheersing. Het risico op een afwijking van materieel belang bevat volgens de begrippenlijst van de HRA (onder verwijzing naar Standaard 200) de begrippen 'inherent risico' en 'intern beheersingsrisico'. Bij het 'risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude' zijn de Standaarden in dit opzicht enigszins ambivalent. Bij het identificeren van een significant risico mag geen rekening worden gehouden met het effect van interne beheersing. Het risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude wordt volgens de Standaarden *behandeld* als een significant risico. De handreiking gaat er stellig vanuit dat bij het inschatten van het risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, het ontbreken van interne beheersing in negatieve zin moet worden meegewogen en dat een mogelijk positief effect van interne beheersing niet meegewogen mag worden. Dit is verwarrend, mede omdat de Standaarden wel degelijk ruimte lijken te bieden om bij het inschatten van een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (aspecten van) het positieve effect van interne beheersing in aanmerking te nemen. Wij lichten dit hierna meer in detail toe.

Volgens Standaard 240 dient de accountant te evalueren of frauderisicofactoren bestaan. Frauderisicofactoren kunnen betrekking hebben op stimulansen, druk of gelegenheden *die voortvloeien uit omstandigheden* die vatbaarheid voor afwijkingen creëren, voordat rekening wordt gehouden met de interne beheersingsmaatregelen. Frauderisicofactoren wijzen niet noodzakelijkerwijs op het bestaan van fraude, maar komen vaak voor in gevallen waarin fraude daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Daarom kunnen ze een aanwijzing zijn voor risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Het is volgens Standaard 240 vereist dat de accountant professionele oordeelsvorming toepast bij het bepalen of een frauderisicofactor aanwezig is en of deze in aanmerking moet worden genomen bij het inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude. Volgens Standaard 240 zijn frauderisicofactoren, waaronder opzettelijke tendentie bij het management, *voor zover zij het inherente risico beïnvloeden*, inherente risicofactoren. De Standaard lijkt echter ook ruimte te bieden voor de evaluatie van frauderisicofactoren als onderdeel van het interne beheersingsrisico. Er kan volgens de Standaard namelijk sprake zijn van factoren die gewoonlijk onbehoorlijk gedrag door het management beperken, zoals:

- de uitoefening van effectief toezicht door de met governance belaste personen;
- een effectieve interne auditfunctie;
- het bestaan en de handhaving van een schriftelijke gedragscode.

Deze voorbeelden lijken *aspecten van interne beheersing* te beschrijven die onderdeel zijn van frauderisicofactoren. De toepassingsgerichte teksten van Standaard 240 vermelden bij de uitleg over de evaluatie van frauderisicofactoren bijvoorbeeld ook 'dat het in sommige entiteiten mogelijk is dat de

noodzaak om goedkeuring van het management te krijgen de in andere opzichten tekortschietende interne beheersingsmaatregelen compenseert en het risico van werknemersfraude beperkt.' Deze (en andere voorbeelden) in de Standaard roepen vragen op over de stelligheid van het uitgangspunt in de handreiking dat aanwezige maatregelen van interne beheersing binnen de entiteit geen positieve invloed mogen hebben op de frauderisicoanalyse. Uit de hiervoor genoemde voorbeelden zou volgens ons kunnen worden afgeleid dat tenminste de interne beheersingsomgeving – maar vermoedelijk meer dan dat – ook een positieve rol kan spelen in de evaluatie van de frauderisicofactoren.

Daarmee is niet gezegd dat de inschatting van het inherente risico en het interne beheersingsrisico niet onafhankelijk van elkaar zou moeten plaatsvinden. Het gaat om het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang (hierna ook: RAMB) die het gevolg is van fraude. Een RAMB wordt ingeschat op basis van een combinatie van het inherente risico en het interne beheersingsrisico, waarbij beide componenten onafhankelijk van elkaar worden ingeschat. In deze optiek zou het inschatten van het inherente risico op basis van frauderisicofactoren tot een *frauderisico* kunnen leiden, waarbij het interne beheersingsrisico als laag wordt ingeschat. In combinatie zou dan ook sprake kunnen zijn van een lager *risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude* of van het *niet identificeren* van een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Het in aanmerking nemen van een positief effect van interne beheersingsmaatregelen bij het inschatten van een RAMB heeft overigens altijd tot gevolg dat de effectiviteit van de betreffende interne beheersingsmaatregelen moet worden vastgesteld. Dit voorkomt dat de accountant een RAMB die het gevolg is van fraude kan 'wegredeneren' op basis van veronderstelde (en niet-getoetste) effectiviteit van interne beheersingsmaatregelen en kan er (zelfs) toe leiden dat een RAMB na toetsing van deze interne beheersingsmaatregelen alsnog kwalificeert als een RAMB die het gevolg is van fraude.

Met andere woorden, uit *frauderisicofactoren* kan worden afgeleid of sprake is van een *frauderisico* en vervolgens moet worden bepaald of sprake is van een *risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude* (op het niveau van de financiële overzichten als geheel of op het niveau van een bewering).

Een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude wordt volgens Standaard 240 *behandeld* als een significant risico. Daarmee wordt bereikt dat – ook wanneer een 'positief effect' van interne beheersing in aanmerking zou worden genomen – een *risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude* altijd een significant risico is, waarvoor de respons volgens Standaard 330 moet worden vormgegeven.

Tot slot, het zonder meer negeren van elk mogelijk positief effect van interne beheersing bij de inschatting van een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, leidt ertoe dat een *frauderisico* zou moeten worden beschouwd als een significant risico, ongeacht de vraag of sprake is van een *risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude*. Een voorbeeld hiervan is het betalingsverkeer, waarvan in veel gevallen wordt verondersteld dat *inherent* sprake is van een 'frauderisico'. Afgezien van het feit dat het concreet en expliciet maken van een of meerdere inherente risico's op een afwijking van materieel belang – die het gevolg is van fraude in het betalingsverkeer – op het niveau van een bewering uitdagend kan zijn, heeft het volgen van de lijn in de handreiking tot gevolg dat als het ware sprake is van een significant risico dat verondersteld wordt *altijd* aanwezig te zijn.

b) *Is het onderscheid in frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa duidelijk (paragraaf 2.3)?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De opmerking in de handreiking dat het 'bij oneigenlijke toe-eigening [vaak gaat] om relatief kleine bedragen, waardoor het initieel meestal niet materieel is in kwantitatieve zin' is niet onderbouwd en in onze ogen risicovol. Er zijn praktijkvoorbeelden bekend van materiële afwijkingen die het gevolg zijn van 'slepen' met – initieel niet-materiële – ontvangsten en/of betalingen (zie ook onze opmerking over het betalingsverkeer bij onderdeel a) van deze vraag) en van het jaarlijks afboeken van – in kwantitatieve

zin niet-materiële – ‘voorraadverschillen’, die cumulatief (en uiteraard kwalitatief) wel degelijk leiden tot een afwijking van materieel belang.

c) *Is de toelichting op de frauderisicofactoren duidelijk (hoofdstuk 3), inclusief de toelichting op de fraudedriehoek (paragraaf 3.3)?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Naar onze mening sluit hetgeen is beschreven over ‘Documenteren’ in § 3.4 van de handreiking (‘Accountants zijn niet verplicht om de afweging van elke frauderisicofactor te documenteren’) niet zonder meer aan met wat is opgenomen in § 4.2 (‘Aanbevolen wordt de overwegingen waarom een frauderisicofactor al dan niet uitmondt in een frauderisico vast te leggen in het controledossier’). Dit is mogelijk verwarrend.

d) *Is de evaluatie van frauderisicofactoren om te komen tot frauderisico’s (hoofdstuk 4) duidelijk? En is de uitleg en het diagram in paragraaf 4.2 rondom het gebruik van het spectrum (waarschijnlijkheid x orde van grootte) duidelijk?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De handreiking stelt in § 4.2 dat de accountant de frauderisicofactoren plaatst in een spectrum van frauderisico’s (afbeelding 4 Frauderisicomatrix). Onzes inziens dienen niet de frauderisicofactoren in het spectrum van frauderisico’s te worden geplaatst, maar dienen de (inherente) risico’s op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude in het spectrum van inherente risico’s te worden geplaatst. Wij noemen als voorbeeld de aanwezigheid van veel contant geld in een detailhandelsbedrijf. Deze factor is aanwezig of niet, daarvoor zijn ‘kans’ en ‘impact’ geen relevante grootheden. Door het in aanmerking nemen van deze factor (eventueel in combinatie met andere relevant factoren), kunnen het risico op en de impact van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (op het niveau van een bewering over een transactiestroom, rekeningsaldo of toelichting of van de financiële overzichten als geheel) worden ingeschat.

Aanvullend merken wij op dat de gestreepte lijn in afbeelding 4 naar onze mening bij voorkeur ‘bol’ zou kunnen worden weergegeven, in plaats van ‘hol’. Daarmee wordt voorkomen dat de accountant:

- ten onrechte de ‘extremen’ (combinatie van zeer hoge kans en zeer lage impact of combinatie van zeer lage kans en zeer hoge impact) negeert;
- ten onrechte te veel risico’s evalueert als liggend in ‘de bovenkant van het spectrum’.

Overigens is de wijze waarop de accountant de indeling van het spectrum van inherente risico’s bepaalt, nergens concreet in de Standaarden uitgewerkt. De afbeelding en uitwerking in de handreiking zijn daarmee een ‘invulling’ hiervan, die mogelijk een nadere onderbouwing vergt.

In § 4.3 wordt gesteld dat *iedere tekortkoming* in de interne beheersing die relevant is voor een significant risico (op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude), beschouwd moet worden als een significante tekortkoming in de interne beheersing die volgens Standaard 265 schriftelijk gecommuniceerd moet worden aan het management en – indien aanwezig – de met governance belaste personen. Het is ons niet duidelijk waarop dit is gebaseerd.

e) *Wat vindt u van de toelichting op het veronderstelde frauderisico van doorbreking van de interne beheersing door het management (paragraaf 5.1)?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De handreiking stelt dat de 'breder term managementfraude (fraude door of namens het management)' passender is dan 'het frauderisico op het doorbreken van de interne beheersing door het management.' Het is naar onze mening inderdaad zo dat niet bij elke vorm van fraude door het management sprake hoeft te zijn van doorbreking van interne beheersingsmaatregelen. Het verdient onzes inziens daarom aanbeveling om in de handreiking onderscheid te maken tussen de vereisten volgens Standaard 240 voor de risico-inschatting ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management en de risico-inschatting ten aanzien van andere vormen van 'managementfraude'.

f) *Wat vindt u van de toelichting op het veronderstelde frauderisico van de opbrengstverantwoording? Is de uiteenzetting van de hoofregel en de uitzondering (paragraaf 5.2) duidelijk?*

Algemene reactie: Onduidelijk**Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):**

In § 5.2.2 van de handreiking wordt gesteld: 'Het frauderisico ziet dus niet per definitie (uitsluitend) op de bewering 'volledigheid' maar kan bijvoorbeeld ook voorkomen, nauwkeurigheid of afgrenzing betreffen.' Dit is mogelijk verwarrend, omdat Standaard 240 op geen enkele manier stuurt richting een bewering bij het identificeren van een RAMB die het gevolg is van fraude rond de opbrengstverantwoording. De handreiking lijkt te suggereren dat ten minste sprake zou moeten zijn van een RAMB die het gevolg van fraude rond de opbrengstverantwoording ten aanzien van de bewering 'volledigheid'.

In § 5.2.5 van de handreiking wordt gesteld: 'In bovenstaand voorbeeld is er sprake van enige overlap tussen het veronderstelde frauderisico dat het management de interne beheersing doorbreekt en het frauderisico op opbrengstverantwoording. Voor de controle is het belangrijk dat beide frauderisico's worden onderkend en specifiek worden gemaakt.' Wij zijn het hiermee mee eens, met dien verstande dat een samenloop van beide 'frauderisico's' wel degelijk mogelijk is en dat in voorkomende gevallen die samenloop bij de risico-inschatting expliciet in aanmerking moet worden genomen.

g) *Mist u nog andere onderwerpen waarop verdieping gewenst is? Zo ja, kunt u dit en de bijbehorende prioritering hiervan motiveren*

Algemene reactie: Ja**Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):**

De accountant moet bij het identificeren en inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, uitgaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan en beoordelen 'welke soorten opbrengsten, opbrengsttransacties of beweringen aanleiding geven tot deze risico's'. In § 5.2.4 lijkt de handreiking te suggereren dat de accountant *eerst inschat* of sprake is van een frauderisico. Dit is tegenstrijdig met het bij *de inschatting van het risico uitgaan* van de veronderstelling dat het risico bestaat.

5. Voorbeelden

a) *Zijn de voorbeelden (in de paragrafen 4.3, 4.4, 5.1 en 5.3) helder en illustratief?*

Algemene reactie: Onduidelijk**Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):**

De voorbeelden zijn niet altijd (erg) relevant, zoals in § 4.4 voorbeeld Betalingsorganisatie. Het is moeilijk voorstelbaar dat een afwijking van materieel belang die het gevolg is van een 'hit and run'

scenario niet intern zal worden ontdekt en dus nog is begrepen in de verantwoording die de accountant gaat controleren.

De voorbeelden zijn soms verwarrend, zoals in § 5.2 voorbeeld 2 Retailer. Er zijn door de accountant in dit voorbeeld 'geen frauderisicofactoren onderkend, waardoor dus *geen frauderisico op een afwijking van materieel belang wordt onderkend.*' Vervolgens weerlegt de accountant het veronderstelde frauderisico in de opbrengstverantwoording niet, maar maakt dit risico specifiek en neemt daarbij ook nog een overlappend risico op het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management in aanmerking, zonder de daaraan ten grondslag liggende tendentie uit te werken.

De voorbeelden zijn soms niet realistisch, zoals in § 5.2 voorbeeld 5 Woningbouwcorporatie. De accountant onderkent een 'specifiek frauderisico inzake de nauwkeurigheid, het voorkomen en de volledigheid van de opbrengsten die samenhangen met die transacties'. De samenloop van een RAMB die het gevolg is van fraude ten aanzien van de beweringen 'volledigheid' (niet alle genoten opbrengsten worden verantwoord) en 'het voorkomen' (de verantwoorde opbrengsten zijn niet genoten) lijkt op z'n minst tegenstrijdig en ook niet geheel in lijn met de uitgangspunten voor de risicoanalyse die in het voorbeeld worden genoemd.

b) Kunt u aanvullende voorbeelden aanleveren die toezien op de verdiepende onderwerpen?

Algemene reactie: Ja

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wij verwijzen graag naar de voorbeelden die wij hebben ingebracht tijdens het schrijfproces van deze handreiking.

c) Kunt u voorbeelden aanleveren van hoe u uw cliënt heeft gestimuleerd een interne frauderisicoanalyse op te stellen, en hoe u deze analyse hebt gebruikt bij de uitvoering van uw eigen frauderisicoanalyse?

Algemene reactie: Nee

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wij verzorgen leergangen voor accountants(organisaties) op het gebied van fraudedeskundigheid, waarbij wij ingaan op de wijze waarop de accountant haar/zijn opdrachtgever kan stimuleren om een interne frauderisicoanalyse op te stellen. Het aanleveren van dit trainingsmaterieel achten wij in het kader van deze consultatie niet opportuun.

6. Zijn de vereisten ten aanzien van het documenteren van de verschillende werkstappen in het proces van de frauderisicoanalyse voldoende duidelijk?

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De handreiking gaat maar zeer beperkt in op de documentatievereisten (alleen in de Introductie en in algemene zin, in § 3.4).

Wij geven in overweging om in de handreiking als 'running cases' voorbeelden op te nemen van het gehele risico-inschattingsproces voor twee uiteenlopende typologieën, met inbegrip van de vereiste documentatie per onderdeel van dit proces.

7. *Recent is de NBA-handreiking 1137 (corruptie, werkzaamheden van de accountant) geactualiseerd. Hierin wordt een link gelegd naar fraude en de frauderisicoanalyse. Is de uitwerking in deze NBA-handreiking 1153 volgens u voldoende duidelijk en consistent met de NBA-handreiking 1137?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

8. *Heeft u nog andere adviezen en/of opmerkingen met betrekking tot de NBA-handreiking 1153?*

Algemene reactie: Nee

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):